

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Præcedens sententia ratione confirmatur. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Conc. Brach.

stantiam. Est enim veritas hæc definita in Concilio Brach. primo can. 12. quoad plasmationem, & conceptionem hominis: dicitur enim. Si quis plasmationem humani corporis diaboli dicit esse figmentum, & conceptiones in utero matris operibus dicit demonum figurari, propter quod resurrectionem carnis non credit, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt. Anathema sit. Sed in vniuersum can. 8. his verbis videtur definita, Si quis credit quod aliquantas naturas diabolus in mundo fecerit: non ita & fulgur, & tempestates, & sicis ares ipse diabolus auctoritate sua faciat, sicut Priscillianus dixit anathema sit. Ceterum in reddenda ratione huius conclusionis varient Scholastici inter se, vt sequent. c. videbimus.

CAPVT II.

Præcedens sententia ratione confirmatur.

Aristot.
Ratio aliorum.

S. Anselmus Thomas, Aegidius, Bonau. Ricardus, Thom. de Argent. & Ferrar. ratione quadam desumpta ex Aristot. 7. Metaph. capit. 7. 8. & 9. text. 26. & 27. & 32. communem sententiam sic probant: Id quod proprie producit generationem, non est forma, sed compositum, præsertim vero generatione substantiali: nam & Aristot. de generatione quoque accidentis loquitur: atqui genitum & productum simile est producenti, & generanti ergo generans debet esse compositum ex materia & forma. Hac ratione vsus est Aristot. contra Platonem, vt probaret, non esse ideas à materia separatas, quæ essent causa rerum inferiorum, quæ generantur: sed id, quod generat, debere esse concretum materia, & simile productum, saltem sub genere aliquo, sicut equus est similis mulo, quem gignit. Eadem etiam ratione satis efficaciter videtur probari, Angelum non posse esse causam alicuius formæ in materia, quia ipse ex materia compositus non est.

Impugnatur
à Durand.

Hanc tamen rationem impugnat Durand. hoc modo: vt aliquid agens producat rem aliquam, non opus est, cum passio & cum effectu in omnibus conuenire, sed tantum in forma: nam cælum illuminat hæc inferiora, & non conuenit cum illis in materia: aut quia materiam non habet, vt putauit commentator, quem etiam sequitur Durand. aut quia materia cæli est alterius rationis, quam materia horum inferiorum: nec solum cælum ratione formæ accidentariæ, quam habet, nempe ratione lucis, producit lucem in hæc inferiora: verum etiam cum habeat formam substantialem diuersæ omnino rationis ab his inferioribus, producit in eis varias formas substantiales. Huic tamen rationi Durandi respondere quis posset, cælum assimilari effectibus, quos producit in hæc inferiora, non in specie, nec in genere proximo, sed in remoto, eo quod tam cælum, quam hæc inferiora, constat ex materia, & forma. Et hæc solutio in doctrina Aristot. locum habet, quia reuera putauit, cælum compositum esse ex materia & forma.

Efficacius tamen argumentum contra rationem S. Thomæ, Aegidij, & aliorum fieri potest hoc pacto: Deus est forma per se subsistens sine materia, nec communicat cum his inferioribus in materia, aut in compositione, sed plusquam genere distat ab eis nihilominus omnia hæc inferiora producit: ergo maior illa propositio vera non est. Responderet fortassis Aristoteles nullam substantiam compositam ex materia, à Deo proxime produci: putauit enim res æternas suapte natura æternas esse, atque generari & corrumpi non

posse, vt docuit i. de celo, cap. 10. 11. & 12. artic. cap. 9. concedat, à prima intelligentia creatur habere esse, & viuere: sic igitur fortassis existimant materiam, & formam, à Deo produci. Ceterum cum in vera philosophia ratio ipsa oppositum demonstrat, nempe omnia à Deo solo, aut ab ipso cum causis creatis actu produci, vt 1. 2. qu. 79. art. 1. & 2. satis ostendimus. Argumentum superius factum in sua adhuc vi, & robore manet.

Alia vero ratione prædictam opinionem confirmat Durandus, quæ mea quidem sententia, & prædictam efficaciter probat in hunc modum. Ex formis, quæ sunt in materia, sola est anima rationalis, quæ non educatur de potentia illius, & quæ soli Deo creetur: alie vero omnes formæ tam animarum, quam viuientium, & inanimatarum, sufficienter producantur à secunda causa composita ex materia, vt experimento constat: ita vt si quando contingat, aliquid ex terra sponte generari, illud fiat à Sole, & ab aliis causis materialibus, & afluente Deo ergo Angelus frustra constitueretur causa eandem rerum: Deus enim, & natura nihil faciunt frustra. Aliam quoque rationem offert Durandus, quæ talis est: si Angelus produceret aliquam formam substantialem, non produceret eam per suam naturam & substantiam, sed per voluntatis affectum & actum intellectus: nam si per substantiam suam produceret, & in quantum esset, per & necessario produceret, quod tamen constat esse falsum: per voluntatem autem, & intellectum non potest substantiam producere quia voluntas, quæ deberet esse principium formæ, est accidens quoddam; nullum vero accidens potest esse principium formale producendi substantiam: ergo Angelus non potest mouere materiam ad formam substantialem.

Postrema denique ratio est, si ob aliquam causam diceremus, Angelo obedire materiam ad formam substantialem, esset quia est nobilior & perfectior natura: hæc autem ratione nostra ratio non posset esse causa, vt solo nutu suæ voluntatis formam substantialem produceret, quod esse falsum manifeste constat: nam anima nostra potest, & ideo est quæcumque forma materialis, hæc autem ratio eodem modo probat de anima nostra coniuncta, sicut etiam de separata, ergo si aliquando contingat opera demones homines, aut animalia, vel aliud simile generari, dicendum est, id non fieri propria demones virtute effectrice eorum formatum, sed applicatione seminis, vel alterius occultæ causæ, quod per solum motum Angelum efficere potest.

CAPVT III.

Quam formam accidentalem Angelus possit in materia producere.

Opinio fuit Auicennæ, vt refert S. Thomas 2. 2. contra gentes, cap. 103. posse corpoream naturam ab Angelo immutari ad formam accidentariam, præter motum secundum locum, vt ad calorem, & aliam similem qualitatem, non tantum applicando causam agentem passio, verum etiam propria virtute ipsius Angeli proxime operante. Probauit autem eam, quia sicut falsum est virtute sola imaginationis falsificantis, falsificatione autem fit mutatio qualitatum, ita eodem pacto sola cognitio, & voluntas Angelo potest